

fremsættes, må retten således tage stilling til, om betingelserne for varetægtsfængsling, herunder i givet fald betingelserne i § 762, stk. 2, stadig er opfyldt.

Uanset at situationen formentlig kun forekommer sjældent i praksis, er konsekvenserne imidlertid særdeles uheldige i de få tilfælde, hvor den forekommer.

I en sag, hvor der under domsforhandlingen skal tages stilling til spørgsmålet om varetægtsfængsling, og hvor der ikke er grundlag for varetægtsfængsling efter § 762, stk. 1 (om varetægtsfængsling, hvor der er fare for, at tiltalte vil flygte, begå ny kriminalitet eller modvirke efterforskningen), har retten således to muligheder. Retten kan løslade tiltalte, hvilket er klart utilfredsstillende, hvis der er tale om meget alvorlig kriminalitet, og betingelserne for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen efter § 762, stk. 2, utvivlsomt er opfyldt. Den anden mulighed er at træffe afgørelse om varetægtsfængsling efter § 762, stk. 2, med den konsekvens, at retten herefter er inhabil, og at domsforhandlingen må begynde forfra med nye dommere og domsmænd. Også dette resultat er utilfredsstillende.

Justitsministeriet finder derfor, at der er behov for en lovændring.

Justitsministeriet udarbejdede i begyndelsen af 1996 et lovudkast, der indeholdt et forslag om, at afgørelser om varetægtsfængsling efter § 762, stk. 2, der træffes under domsforhandlingen, skal træffes af en dommer eller - i landsretten - en afdeling, der ikke deltager i domsforhandlingen.

Da lovudkastet blev sendt til høring, udtalte imidlertid samtlige de hørte retter samt Den Danske Dommerforening og Dommerfuldmægtigforeningen sig imod forslaget, idet de fandt, at forslaget ville medføre store praktiske vanskeligheder for retterne. Navnlig ville det være særdeles vanskeligt, hvis landsretten behandler en sag ved et bitingssted - f.eks. i Rønne - og der med ganske kort varsel skal tilkaldes en ny afdeling, som skal sættes ind i sagen og tage stilling til spørgsmålet om varetægtsfængsling.

I lyset af høringssvarene vedrørende dette lovudkast udarbejdede Justitsministeriet et nyt forslag på området. Det indgik i lovforslag nr. L 177 af 4. februar 1998 om ændring af retsplejeloven (Beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning, observation, varetægtsfængsling under domsforhandlingen og prøvesagsordning for advokater m.v.). Lovforslaget bortfaldt på grund af folketingsvalget.

Dette lovforslag indeholdt bl.a. forslag om, at varetægtsfængslingen fortsætter uden yderligere forlængelser, hvis fristen for varetægtsfængslingen udløber, efter at domsforhandlingen er begyndt. Hvis tiltalte

anmoder om, at retten ophæver varetægtsfængslingen, skulle retten efter forslaget inden 3 dage træffe afgørelse herom. Hvis der måtte være spørgsmål om varetægtsfængsling efter § 762, stk. 2, skulle afgørelsen træffes af en dommer, i landsretten af en afdeling, der ikke deltager i domsforhandlingen.

Lovforslaget blev samtidig med fremsættelsen sendt til høring hos de relevante myndigheder. Samtlige de hørte retter samt Den Danske Dommerforening og Dommerfuldmægtigforeningen pegede imidlertid på, at også dette forslag ville medføre store praktiske vanskeligheder for retterne.

Høringssvarene indeholder forskellige forslag til, hvordan man kan afhjælpe de praktiske vanskeligheder, der er forbundet med den foreslåede ordning. Vestre Landsret peger f.eks. på, at det bør være muligt i de sager, hvor selve domsforhandlingen foregår på et af landsretternes bitingssteder, at lade den anden landsretsafdelings behandling af spørgsmål om bl.a. varetægtsfængsling i medfør af § 762, stk. 2, foregå på hovedtingstedet.

Den Danske Dommerforening foreslår, at der fastsættes et mindste tidsrum - f.eks. 2 uger - for, hvornår en tiltalt på ny skal kunne kræve rettens afgørelse af, om betingelserne for fortsat fængsling er til stede. Den Danske Dommerforening peger endvidere på, at det bør overvejes at åbne adgang til efter en konkret vurdering at afgøre spørgsmålet om fortsat varetægtsfængsling på skriftligt grundlag.

Østre Landsret tager i sit høringssvar på det bestemteste afstand fra forslaget. Østre Landsret anfører i sit høringssvar, at det herved er tillagt afgørende betydning, at forslaget langt fra løser de praktiske vanskeligheder. Østre Landsret peger i sit høringssvar på, at forslaget tværtimod åbner for et hav af vanskeligheder, der dels er egnede til at vanskeliggøre og vidtløftiggøre domsforhandlingerne, dels vil medføre, at der må tilføres disse sager meget væsentlige ekstra personaleressourcer, der nødvendigvis må tages andetsteds fra.

Østre Landsret rejser i sit høringssvar også spørgsmål om, hvorvidt forslaget er i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, om retten til en retfærdig rettergang. Der peges i den forbindelse på, at den landsretsafdeling, der tilkaldes for at afgøre spørgsmålet om varetægtsfængsling, skal træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger »særlig bestyrket mistanke«, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, og at afdelingen derfor vil optræde i konkurrence med den landsretsafdeling, der deltager i domsforhandlingen, om skyldsspørgsmålet. Østre Landsret peger endvidere på, at det ved langvarige